

що буде сприяти гармонізації різних галузей відчизняного законодавства і усувати розбіжності в його застосуванні.

Список використаної літератури:

1. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів: Проект Закону України № 6232 від 23.03.2017 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61415

ПЧОЛКІН В. Д.

Харківський національний університет внутрішніх справ,
професор кафедри кримінально-правових дисциплін,
доктор юридичних наук, професор

ІВАНЦОВА О. В.

Харківський національний університет внутрішніх справ,
здобувач кафедри кримінально-правових дисциплін факультету № 6

**ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ
КЛАСИФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНІВ, ЩО ВЧИНЮЮТЬСЯ
У ГАЛУЗІ ЦУКРОВОГО ВИРОБНИЦТВА**

Ефективність протидії злочинам економічної спрямованості значною мірою залежить від поглибленого вивчення й аналізу комплексної характеристики цих злочинів та їх класифікації. Без логічно обґрунтованої криміналістичної класифікації злочинів побудувати систему окремих криміналістичних методик неможливо. Науковці вважають, що у якості підстав для криміналістичної класифікації злочинів застосовуються як кримінально-правові, так і криміналістичні критерії. Це дозволяє розробляти досить гнучкі, найбільш пристосовані до слідчих ситуацій, наближені до потреб практики методики розслідування. При цьому кримінально-правові дані, що витікають з формули закону, об'єктивно відіграють основну роль. А самі криміналістичні підстави поділу тією чи іншою мірою обов'язково пов'язані з різного роду кримінально-правовими категоріями [4, с. 337-345; 5, с. 128-129].

Аналіз думок науковців дозволяє зробити висновок, що вчені-криміналісти дотримуються концепції, відповідно до якої в основі системи окремих криміналістичних методик знаходиться кримінально-правова класифікація злочинів [1; 2; 3; 4; 5]. Як правило, вона здійснюється за об'єктом посягання відповідно до Кримінального кодексу

України. А криміналістика, головним чином, досліджує злочин з позиції способів його вчинення та маскування, механізму слідотворення, а також використання різних прийомів і методів у його розслідуванні.

Однією з головних ознак, яка характеризує криміналістичну класифікацію злочинів, є її цільове призначення. Вона є своєрідним методом наукового пізнання, засобом поглибленого вивчення об'єкта, створює умови для реалізації інших методів криміналістичного дослідження, має безпосередній вихід на практичну діяльність органів досудового слідства, створює передумови ефективної діяльності щодо виявлення та розслідування злочинів [2, с. 20-21].

На сьогоднішній день існує необхідність у вивченні структури злочинів, що вчинюються у галузі цукрового виробництва. Визначення криміналістичної класифікації злочинів у даній галузі сприятиме формуванню їх криміналістичних характеристик, розробці та будіванні системи окремих криміналістичних методик. Тому дослідження криміналістичної класифікації злочинів, що вчинюються у галузі цукрового виробництва є актуальним науковим завданням.

На даний час криміналістична класифікація злочинів, що вчинюються у галузі цукрового виробництва, знаходиться у стані розробки. Крім об'єкту посягання вона враховує чинники, пов'язані зі специфікою злочинної діяльності у галузі виробництва цукру, появою нових способів вчинення та приховування злочинів. Більша частина таких деліктів найчастіше розглядається у межах групи злочинів у сфері господарської діяльності (Розділ 7 КК України).

Вважаємо, що за кримінально-правовою ознакою до числа злочинів, що вчинюються у галузі цукрового виробництва, можуть бути віднесені діяння, відповідальність за які передбачена різними статтями КК України, що містяться у розділах проти власності та у сфері господарської і службової діяльності. Криміналістична класифікація злочинів, що вчинюються у галузі цукрового виробництва, має будуватись з урахуванням найбільш значущих з точки зору механізму злочинної діяльності ознак (елементів), які можуть виступати класифікаційними підставами. Якщо взяти за основу класичну конструкцію, що запропонована Р. С. Белкіним [1, с. 326], то в основу класифікації злочинів, що вчинюються у галузі цукрового виробництва мають бути покладені наступні елементи:

1. Ті, що пов'язані з суб'єктом злочину. Це посадові та матеріально-відповідальні особи цукровиробничих підприємств, що за своїми функціональними обов'язками мають доступ до коштів та матеріальних цінностей.

2. Ті, що пов'язані з об'єктивною стороною. Специфіка способів вчинення злочинів у зазначеній галузі пов'язана з технологією цукроваріння та особливостями бухгалтерського обліку сировини (цукровий буряк, цукрова тростина) та готової продукції (цукор-сирець, цукор-пісок, цукор-рафінад).

3. Ті, що пов'язані із суб'єктивною стороною складу злочину — вчинені із заздалегідь обдуманим умислом, з корисливим мотивом та організованою групою осіб.

4. Пов'язані з об'єктом злочину: за місцем вчинення злочину — це підприємства галузі виробництва цукру (цукрові заводи різних форм власності); за характером безпосереднього предмета посягання (сировина, готова продукція, а також кошти отримані за рахунок протиправної діяльності).

Наведений підхід є спробою об'єднати делікти у залежності від об'єкта посягання, оскільки вчинення цих діянь у багатьох випадках зумовлене потребою зробити можливим, полегшити скоєння або приховування основного злочину, зокрема розкрадання. В таких випадках кваліфікація протиправної діяльності здійснюється за сукупністю злочинів, а це зумовлює необхідність розроблення комплексних методичних рекомендацій щодо їх розслідування [3, с. 304-307].

Отже, класифікація злочинів, що вчинюються у галузі цукрового виробництва, повинна здійснюватися на основі практики розслідування, з огляду на перетворення в економіці, зміни в структурі економічної злочинності, способах вчинення і приховування даної категорії злочинів. Розробка такої класифікації має значення не лише для науки криміналістики, але і для практичної діяльності, підвищення рівня професіоналізму у протидії злочинності, статистичного обліку даної категорії злочинів, розробки найбільш ефективних методик розслідування.

Список використаної літератури:

1. Белкин Р. С. Курс криминалистики: В 3 т. — Т. 3: Криминалистические средства, приемы и рекомендации. М. : Юрист, 1997. — 480 с.
2. Лисенко В. В. Криміналістичне забезпечення діяльності податкової міліції (Теорія та практика) : монографія / В. В. Лисенко. — К. : Логос, 2004. — С. 20—21.
3. Пчолкін В. Д. Криміналістична класифікація злочинів економічної спрямованості / Актуальні питання досудового розслідування та сучасні тенденції розвитку криміналістики : матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф., м. Харків, 5 грудня 2014 р. — Харків : ХНУВС, 2014 р. — С. 304—307.
4. Шур Б. В. Криміналістична класифікація злочинів: співвідношення з суміжними поняттями / Б. В. Шур // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. — 2010. — № 2. — С. 337—345.
5. Яблоков Н. П. Криминалистическая классификация преступлений / Н. П. Яблоков // Криминалистика социалистических стран / Под ред. В. Я. Колдина. — М. : Юрид. лит., 1986. — С. 128—129.